

Nummer 4 2023

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

Svagt konjunkturläge
**Ny källa för hushållens
konsumtion**

SCB

Innehåll

Månadsöversikt februari 2023	3
Läget i ekonomin	4
Svagt konjunkturläge	4
Fördjupning	9
Ny källa för hushållens konsumtion	9
Internationell utblick	14
Minskad handel med Ryssland.....	14
Indikatorer för Sverige, EU och USA	15

Om Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv

Det huvudsakliga målet med tidskriften är att ge en helhetsbild över ekonomin utifrån den ekonomiska statistiken. Detta kompletteras med fördjupningar inom olika områden samt en internationell utblick.

Publicering sker månadsvis, med ett uppehåll i juli.

Vi tar gärna emot synpunkter och kan hjälpa till med att ta fram data vid behov. Kontakta oss via e-post på ekstat@scb.se.

[SCB:s konjunkturklocka finns här](#). Den ger en interaktiv presentation av konjunkturläget och riktningen i den svenska ekonomin.

Fler diagram med [konjunkturindikatorer finns här](#).

Månadsöversikt februari 2023

Indikatorer	Jämfört med föregående månad (procent) ¹⁾	Jämfört med motsvarande månad föreg år (procent) ²⁾	Jämfört med föregående månad	Jämfört med motsvarande månad föreg år
BNP-indikator månad	-1,0	0,8	⊖	⊕
Näringsliv				
Näringslivets produktion	-0,4	2,1	⊖	⊕
Industrins produktion	0,6	4,9	⊕	⊕
Industrins ordergång	3,6	-4,7	⊕	⊖
Tjänsteproduktion	-0,2	1,0	●	⊕
Handel och konsumtion				
Hushållens konsumtion	-0,5	-1,4	⊖	⊖
Detaljhandelns försäljning	-1,2	-9,4	⊖	⊖
Utrikeshandel				
Varuexport ³⁾	0,5	12,0	⊕	⊕
Varuimport ³⁾	0,1	8,1	●	⊕
Priser				
Konsumentpriser (KPIF)	0,9	9,4	⊕	⊕
Producentpriser	-1,0	9,3	⊖	⊕
Arbetsmarknad				
Sysselsättningsgrad ⁴⁾	0,0	0,3	●	⊕
Arbetslöshetsstalet ⁵⁾	0,0	0,3	●	⊖
Arbetade timmar ⁶⁾	0,3	5,9	⊕	⊕

1) Kalenderkorrigerat och säsongrensat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

2) Kalenderkorrigerat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

3) Löpande priser, okorrigerat. Månadsförändring avser trend.

4) Sysselsättning som andel av befolkningen 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden.

5) Arbetslöshet som andel av arbetskraften 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden. Symboler anges med omvänt tecken.

6) Arbetade timmar 15–74 år (inklusive sysselsatta utomlands). Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på kalenderkorrigerade data.

Symbolerna betyder:

⊕ Ökning (Förändringstal högre än 0,2 procent)

● Oförändrat (Förändringstal -0,2–0,2 procent)

⊖ Minskning (Förändringstal lägre än -0,2 procent)

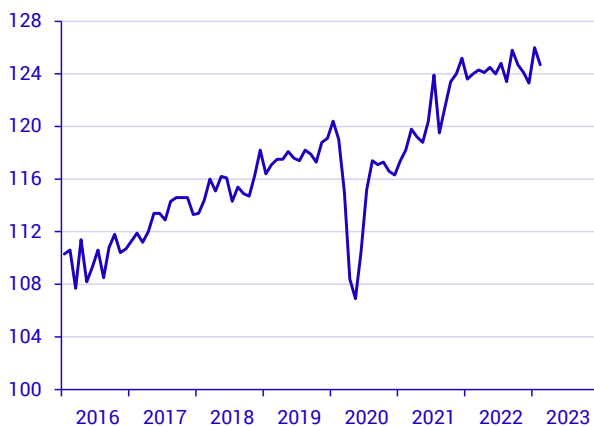
Läget i ekonomin

Svagt konjunkturläge

Trots hushållens tuffa kostnadsökningar hålls produktionen i näringslivet uppe. Hushållens konsumtion är svag samtidigt som deras sparande minskar.

Den måttliga tillväxten 2022 fortsatte under inledningen av 2023. BNP ökade med 2,6 procent under helåret 2022. I januari visade BNP-indikatorn på en uppgång följt av en nedgång i februari.

Efter en uppgång i januari föll BNP-indikatorn i februari
BNP-indikatorn. Index 2011=100, säsongrensade värden

Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

Uppåt för industrin

Produktionen i näringslivet vände ner något i februari efter en stark produktionsökning i januari. Industrin ökade något medan tjänstebranscherna

vek svagt nedåt. Byggsektorns inbromsning var hårdast, men följde efter två månader i följd med uppgångar.

Kemi- och läkemedelsindustrin, som var en stor vinnare under pandemin, fortsatte att dra industriproduktionen uppåt efter ett svagare januari. Även fordonsindustrin ökade starkt i februari, men produktionen har varit ojämn sedan pandemin då bristen på halvledare höll tillbaka produktionen. Stål- och metallverken har det fortsatt tufft precis som massa- och pappersindustrin.

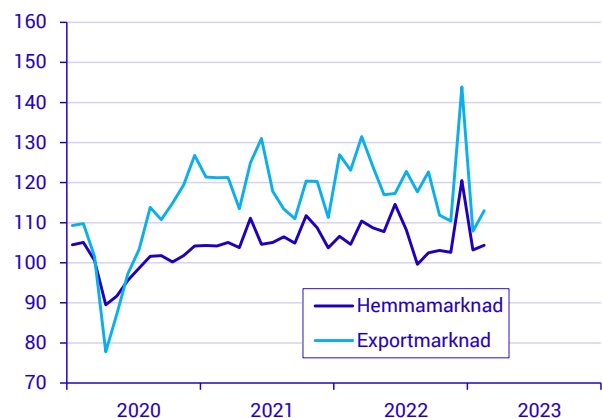
Inom tjänsteproduktionen är det fortsatt företagstjänster som driver tillväxten. Parti- och detaljhandeln tynger medan branschen hotell- och restaurang har hämtat upp pandemitappet och nu ligger strax över nivån för 2019.

Industrins ordergång ökade något

Industrins ordergång visade ett litet uppsving i februari. Inflödet av order ökade på både hemma- och exportmarknaden. I årstakt var industrins ordergång dock 7,6 procent lägre i januari och februari 2023 jämfört med samma period 2022.

Negativ trend för exportmarknaden sedan mars i fjol

Industrins ordergång, index 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Industrins ordergång och omsättning (SCB)

Inflödet av order från hemmamarknaden ligger i nivå med 2021 och 2022, medan exportmarknaden har försvagats sedan mars i fjol. Detta trots en rejäl kronförsvagning under 2022. Inte sedan finanskrisen 2009 har kronan, enligt Riksbankens KIX-index, varit så svag.

Svagaste kronkursen sedan 2009

KIX-index, månadsgenomsnitt, index 1992=100

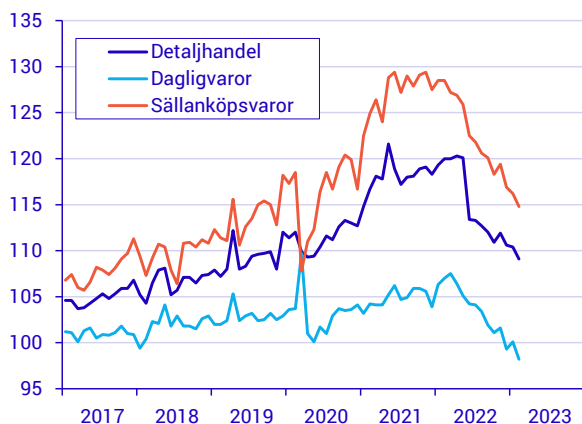

Källa: Riksbanken, Macrobond samt egna beräkningar

Den svaga kronan och de ökade kostnaderna för produktionen har drivit upp inköspriserna inom detaljhandeln. Försäljningen har ökat i löpande priser, men minskat i volym sedan maj i fjol. I årstakt minskade försäljningsvolymen med 9,4 procent i februari.

Försäljningen inom handeln fortsätter att falla

Försäljningsvolym inom detaljhandeln, index 2015=100, säsongsrensade månadsvärden

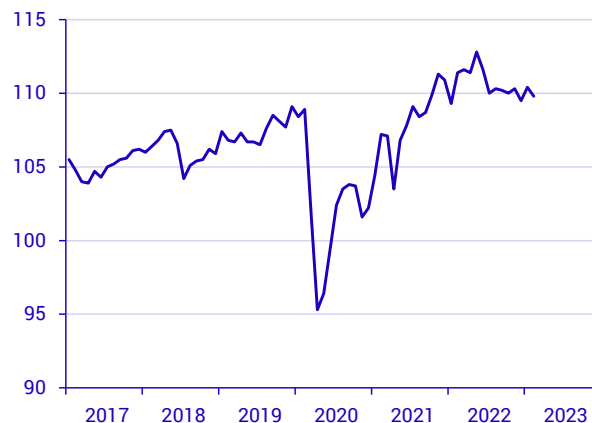
Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Konsumtionen på en oförändrad nivå

Hushållens konsumtionsindikator visar på små rörelser i sidled de senaste månaderna. Efter en stark återhämtning sedan pandemin ligger konsumtionen på en i stort sett oförändrad nivå sedan juli 2022. Även om hushållskonsumtionen endast har visat små förändringar det senaste halvåret har köpmönstret förändrats.

Konsumtionen har planat ut

Hushållens konsumtionsindikator, index 2015=100, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Bakgrunden är hushållens stora kostnadsökningar. I mars hade konsumentpriserna (KPI) stigit med i genomsnitt 10,6 procent på ett år. I februari låg inflationen på 12,0 procent. Prisuppgången är bred och har slagit igenom på många håll.

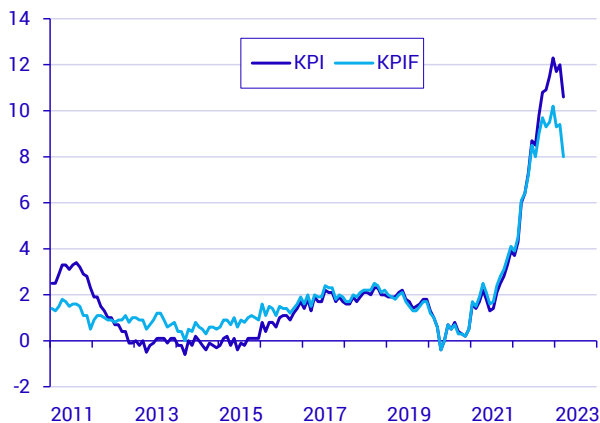
10,6 %

Inflationstakten enligt KPI i mars 2023

Olika hushåll drabbas ändå olika mycket av prisökningarna. Särskilt drabbade är de hushåll som lägger en stor andel av sin inkomst på räntor, bostadens uppvärmning och mat. För dem har prisökningarna slagit extra hårt då dessa utgiftsposter har ökat mycket i pris. Även när ränteeffekten tas bort ur KPI var inflationen fortsatt hög och låg på 8,0 procent i mars. Det är långt över Riksbankens mål på 2 procent.

Fortsatt höga prisökningar för hushållen

Konsumentprisindex (KPI) samt Konsumentprisindex med fast ränta (KPIF). Procentuell utveckling jämfört med motsvarande månad föregående år

Källa: Konsumentprisindex (SCB)

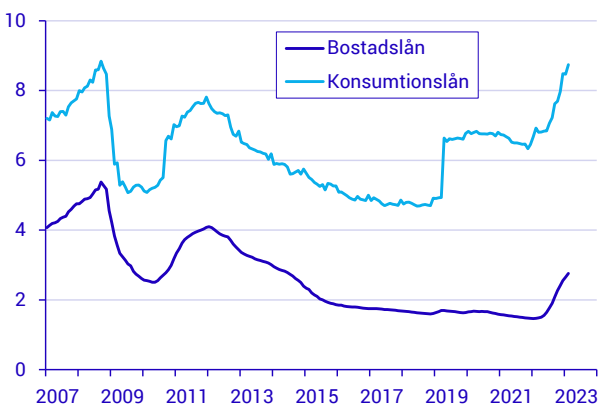
Hushållens räntekostnader stiger

Hushållens bolåneräntor har stigit sedan januari i fjol, och tog rejäl fart efter Riksbankens första räntehöjning på många år i maj 2022. Hushållens genomsnittsränta på bostadslån var i februari 2023 2,8 procent. För de hushåll som ingick nya avtal under månaden låg den genomsnittliga räntan på 4,1 procent.

Den genomsnittliga räntan för konsumtionslån, som är lån utan säkerhet, ökade i februari 2023 till 8,7 procent.

Räntorna på bostadslånen var högre 2008

Hushållens genomsnittliga ränta på utestående lån i MFI. Procent

Källa: Finansmarknadsstatistiken (SCB)

Hushållens bolåneräntor är lägre än under finanskrisen medan konsumtionslånen, som utgör

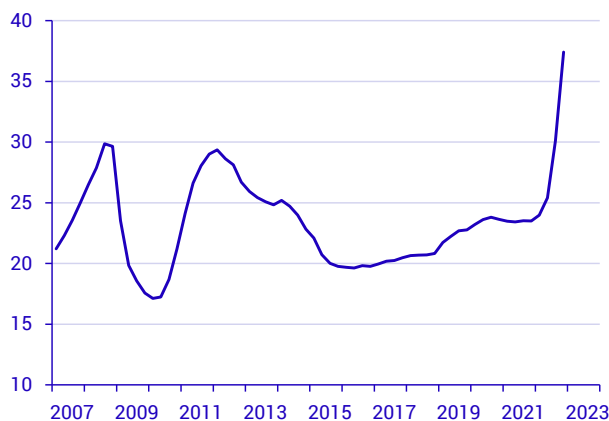
en mindre andel av hushållens lån, är tillbaka på samma nivå. Ändå har räntekostnaderna skjutit i höjden. Anledningen är hushållens högre belåning. Hushållens lånestock, inklusive CSN-lånen, har fördubblats sedan 2009 och uppgick i december 2022 till 5 210 miljarder kronor.

"Lånestocken har fördubblats sedan 2009"

Under första kvartalet 2022 låg hushållens räntekostnader på 24 miljarder kronor. Fjärde kvartalet hade kostnaderna ökat till 37 miljarder.

Hushållens räntekostnader högre än under 2008

Totala räntekostnader för hushåll under ett kvartal, miljarder kronor

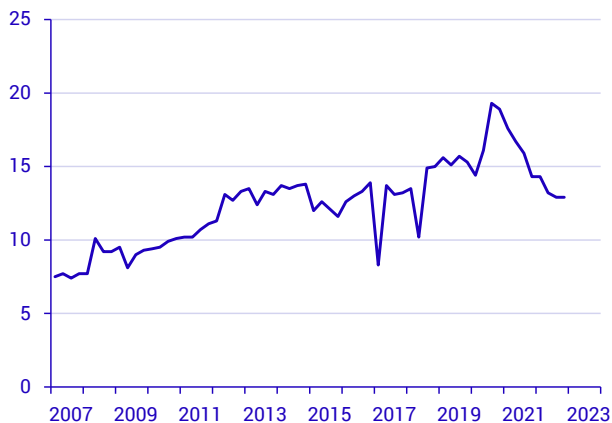
Källa: Nationalräkenskaperna, sektorräkenskaper (SCB)

Även om räntekostnaderna är de högsta som har uppmätts i tidsserien ligger kostnaderna som andel av disponibla inkomster under nivåerna runt finanskrisen 2008. Fjärde kvartalet 2022 var räntekostnaderna 5,5 procent av den disponibla inkomsten jämfört med 8,3 procent under fjärde kvartalet 2008.

Under pandemins restriktioner med lägre konsumtion sköt hushållens sparande i höjden. Sparkvoten, som visar hushållens sparande i säsongrensade värden i förhållande till disponibel inkomst netto, ökade till 19 procent under det tredje kvartalet 2020. Därefter har sparkvoten fallit. I begreppet sparande ingår här även avsättningar till premie- och tjänstepension.

Hushållens sparande minskar

Sparkvot, sparande som andel av disponibel inkomst, netto, säsongrensade värden. Andel i procent

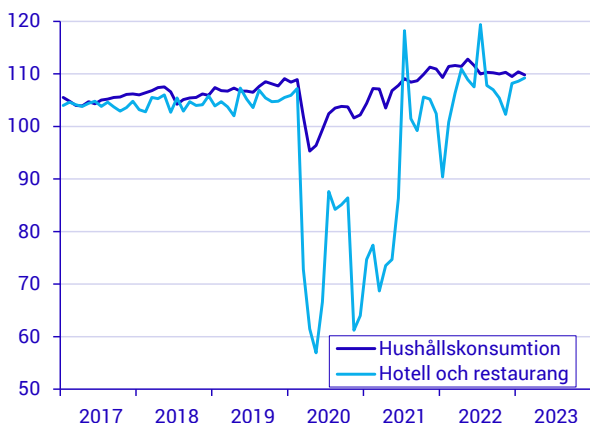
Källa: Nationalräkenskaperna, sektorräkenskaper (SCB)

I det mer ansträngda ekonomiska läget med kostnadsökningar, inte minst för mat och boende, drar hushållen in på sällanköpsvaror så som möbler och inredning. Efter ett uppsving under 2020 och 2021 fortsatte konsumtionen av möbler och inredning att falla under inledningen av 2023.

Samtidigt som försäljningen inom dagligvaruhandeln har backat har konsumtionen av hotell- och restaurangtjänster varit högre under 2022 och början av 2023 än under 2020 och 2021. Restaurangindex visade att det framförallt var konsumtion på trafiknära restauranger som ökade under 2022.

Hushållen lägger pengar på hotell och restaurang igen

Hushållens konsumtionsindikator, index 2015=100, säsongrensade månadsvärden

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn

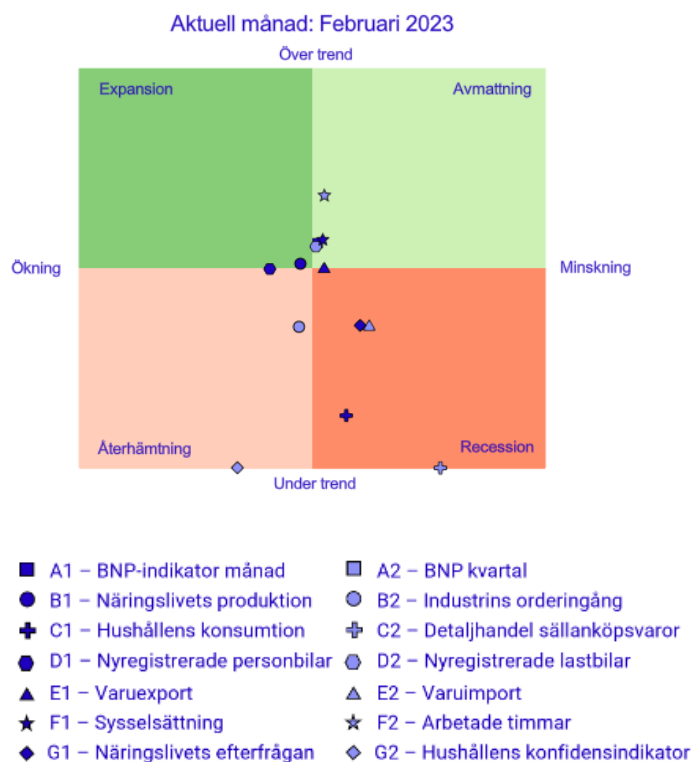
Dämpat konjunkturläge

SCB:s konjunkturklocka visar ett fortsatt försvagat läge i svensk ekonomi i februari. Den visar en tydlig, men inte helt entydig bild, av att ekonomin rör sig mot en lågkonjunktur. I februari låg sex av tretton indikatorer klart under sin långsiktiga trend. Samtidigt hade nio av tretton indikatorer en nedåtgående trend, vilket innebär att de låg i avmattnings- eller recessionsfasen.

De tre indikatorer som sticker ut och ligger långt under trend är alla kopplade till hushållen. Det är indikatorerna sällanköpsvaruhandeln, hushållens konfidensindikator och hushållens konsumtion.

Det är också hushållen som visar på det svagaste stämningläget i Konjunkturinstitutets Barometerindikator. En liten ljusglimt i det dystra läget är att hushållens konfidensindikator, som visar stämningläget för hushållen, har vänt upp något från botten och nu befinner sig i återhämtningsfasen i SCB:s konjunkturklocka. Denna indikator ligger dock fortfarande långt under sin långsiktiga trend.

Nio av tretton indikatorer hade en negativ trend i februari

Jämfört med föregående publicering så har samtliga månadsindikatorer uppdaterats vilket innebär att värden för februari 2023, och i några fall även för mars 2023, finns tillgängliga. För BNP kvartal finns värden till och med december 2022.

Konjunkturklockan

SCB:s konjunkturklocka består av 14 ekonomiska indikatorer, varav 13 uppdateras månadsvis och indikatorn för BNP uppdateras kvartalsvis.

Konjunkturläget beräknas genom att skatta den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden.

Här kan du läsa mer om [SCB:s konjunkturklocka](#)

I [visualiseringsverktyget](#) kan man följa hur de olika indikatorerna rör sig över tid. Under en konjunkturcykel rör de sig ett varv i konjunkturklockan och passerar då fyra konjunkturfaser.

Kontaktperson: Caroline Ahlstrand 010-479 43 33

Fördjupning

Ny källa för hushållens konsumtion

SCB har i ett projekt sett över källorna till beräkningarna av hushållens konsumtion. Via uppgifter från korttransaktioner och befintlig försäljningsstatistik har nya preliminära siffror tagits fram. Dessa visar på att hushållskonsumtionen i dagsläget är underskattad.

Under de senaste 10–15 åren har SCB arbetat med att genomlysna sina datakällor. I allt större utsträckning har direktinsamling från företag och hushåll ersatts med administrativa data som underlag för statistiken. Det har lett till att manuella moment delvis har arbetats bort och de automatiserade har vunnit alltmer mark. Ett exempel är skattningen av resevalutan i Utrikeshandeln med tjänster som numera förlitar sig

på betalkortsdata. Ett annat exempel är Konsumentprisindex (KPI) som har ersatt traditionell prisinsamling med kassaregisterdata för mer än en tredjedel av varukorgen. Idag är exempelvis prisinsamlingen för livsmedelskonsumtionen helt baserad på kassaregisterdata. Att Sveriges ekonomi och mer specifikt betalningar är högt digitaliserade, öppnar upp för möjligheten att mäta även hushållens konsumtion med hjälp av sådana nya datakällor.

Nya statistiken ska förbättra kvaliteten

Dagens beräkningar av hushållskonsumtionen i Nationalräkenskaperna (NR) har inte setts över på flera år. De bygger på en mängd olika datakällor och det finns ett behov av att förbättra kvaliteten och öka detaljeringsgraden.

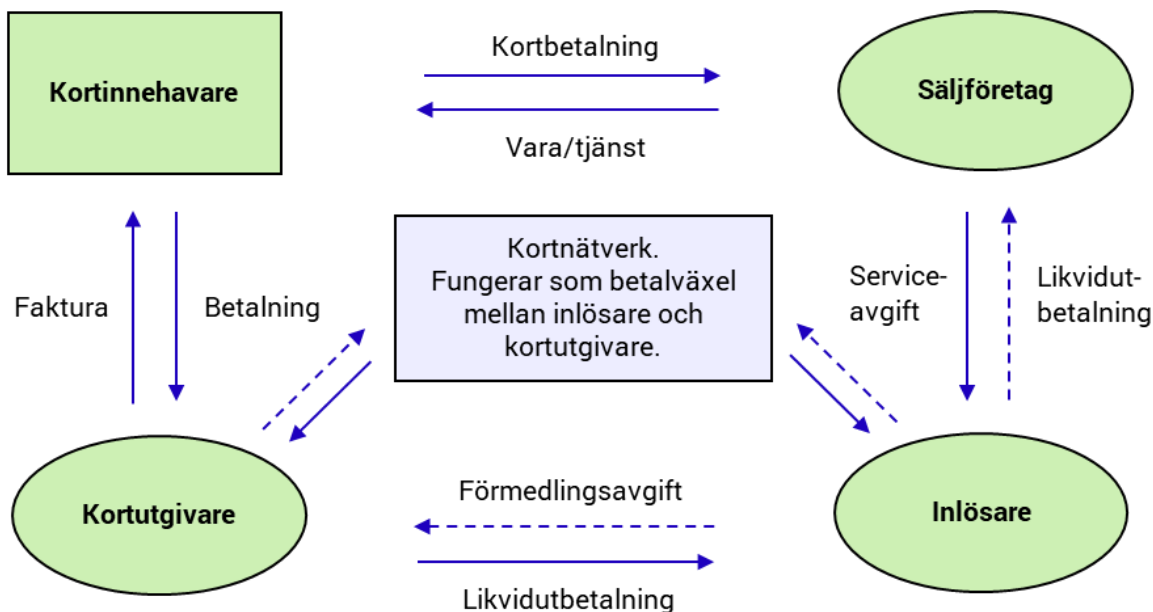
Denna artikel beskriver SCB:s arbete med att ta fram ny statistik som underlag till beräkningarna av hushållskonsumtionen i NR, samt vilka effekter övergången till de nya källorna preliminärt visar. Den nya statistiken är också tänkt att användas som underlag för vägningstalen i KPI. Projektet benämns ämnesdesignbordet för hushållens konsumtionsutgifter (ÄDB HUKO) och bedrivs brett där kompetenser från flera delar av SCB deltar.

FEK har uppgifter om all försäljning i Sverige

Den huvudsakliga källan för hushållens konsumtion är undersökningen Företagens ekonomi (FEK). FEK har information om försäljning från Sveriges samtliga företag. Statistiken finns uppdelad på både produkter och branscher. För ändamålet (utgiftsposten) livsmedel och drycker används data från undersökningen Livsmedelsförsäljningsstatistiken. Sammantaget ger dessa källor information om 100 av de 140 ändamål som NR räknar på och står för 70 procent av hushållskonsumtionens totala värde. År 2021 uppgick hushållskonsumtionen i NR till totalt 2 322 miljarder.

”Sammantaget står dessa källor för 70 procent av hushållskonsumtionens totala värde”

Flera aktörer inblandade vid kortbetalningstransaktioner

Källa: Björkholm, Bengt & Johnsson, Peter (1994). Betalning med kontokort.

För de resterande 40 ändamålen används andra underlag. Vissa beräknas via modeller medan underlag till andra ändamål hämtas från andra källor. Modellberäkningar görs för bland annat boendekostnader, energiförbrukning, hälso- och sjukvård, omsorg, finansiella tjänster och illegal konsumtion.

För NR och KPI räcker inte informationen om de 140 ändamålen. För att uppfylla alla kraven NR och KPI har behövs konsumtionen dessutom fördelas på 650 produkter. För att lösa detta har ÄDB HUKO jobbat vidare med kassaregister från de stora företagen och kedjorna. Från ett privat företag har SCB köpt in detaljerade data med uppgifter om köp inom hemelektronik och vitvaror. Det har lett till att fler delar av hushållskonsumtionen kan redovisas på detaljerad nivå, men fortfarande saknas information för cirka 460 produktgrupper. För dessa arbetar projektet vidare med att hitta användbara datakällor.

Transaktionsdata ger information om vem som handlat

Målet med projektet är att den nya statistiken för hushållens konsumtion i allt högre grad ska baseras på nya administrativa datakällor såsom betalkortsdata från banker och kortinlösare.

För att klyva försäljningen från FEK i hushållskonsumtion respektive övrig konsumtion behövs information om vem som har gjort köpet. Här har projektet förlitat sig på transaktionsdata från banker och kortinlösare. I den statistiken kan man se om köpet är registrerat på ett privat kort eller företagskort. Denna information har använts för att dela upp försäljningen.

”Transaktionsdata har använts för att dela upp försäljningen i hushållskonsumtion och övrig konsumtion”

Bilden ovan illustrerar inblandade parter i en bank-/kreditkortsbetalning. Kortutgivaren (en bank) har tillgång till sina kunders inköp som görs via direkta kortbetalningar. Kreditkorts nätverket (VISA/Mastercard) har uppgifter om sina kunders köp som betalas med kreditkort oberoende av vem som är kortutgivare.

Via kortutgivarna (bankerna) kommer SCB att årligen kunna fånga transaktioner för runt 1 000 miljarder kronor. Förutom att kunna särskilja köp gjorda av hushåll och andra aktörer så som företag

inhämtas också information om i vilken bransch som köpet har gjorts.

En annan användbar datakälla är data från kortbetalningsterminaler (kortinlösare). De fångar alla betalningar, alltså köp i svenska butiker och företag, som görs oavsett kortutgivare. Denna datakälla har också information om det är ett privatägt kort eller ett företagskort som använts samt i vilken bransch som produkten har köpts. Antalet terminalleverantörer är också litet vilket underlättar insamlingen. SCB har samlat in information från fyra kortinlösare. Statistiken som visar svenskars och utlänningars köp i svenska företag gör det även möjligt att särredovisa utländska besökares konsumtion i Sverige. År 2021 uppgick den utländska konsumtionen i Sverige till 70 miljarder kronor. Det totala transaktionsvärdet från kortinlösarna summerade till 1 064 miljarder kronor.

Sedan hösten 2022 råder uppgiftslämnarplikt för både kortutgivare och kortinlösare och de nya datakällorna ger därmed bra täckning i de flesta branscherna.

Fakta om statistiken

Företagens ekonomi (FEK) är en årlig undersökning. Statistiken innehåller företagsekonomiska uppgifter såsom antal företag och antal anställda, nettoomsättning, produktions- och förädlingsvärde, tillgångar, brutto- och nettoinvesteringar, intäkts- och kostnadsuppgifter och rörelseresultat. Statistiken innehåller även en uppdelning av nettoomsättningen på produktgrupp och bransch.

Livsmedelsförsäljningsstatistiken visar hur mycket livsmedel och drycker som säljs inom den svenska handeln totalt och uppdelat på detaljerad produktgrupp och bransch.

Sortimentsundersökningen av detaljhandeln är en del av Företagens ekonomi och redovisar försäljningen efter produktgrupp och bransch inom detaljhandeln.

Den privata konsumtionen redovisas enligt 12 huvudgrupper och ett 140-tal undergrupper av produkter enligt COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose). COICOP är en internationell klassificering av hushållens konsumtion efter ändamål. Varje undergrupp består i sin tur av en eller flera produktgrupper.

De kontanta betalningarna är små

Klyvningen av försäljningen i hushålls- respektive övrig konsumtion görs med transaktionsdata. Alla inköp görs dock inte med kort. Även kontanter används. Därför har en uppskattning över kontanters användning som betalmedel gjorts. Kontanta betalningar fångas i FEK men inte i transaktionsdata.

Enligt Riksbankens undersökning "Så här betalar svenskarna 2019" minskade kontantanvändningen från 39 procent 2010 till 13 procent 2018 av alla transaktioner (Riksbank 2019). Andelen beräknas ha sjunkit ytterligare fram till idag.

"65 miljoner uttag gjordes från svenska bankomater under 2020"

En god skattning för att bedöma omfattningen av kontantbetalningar inom detaljhandeln och andra branscher är uttag från bankomater. 65 miljoner uttag gjordes från svenska bankomater under 2020 till ett värde av 84 miljarder kronor. Det utestående antalet sedlar och mynt var cirka 63 miljarder kronor 2020. Omsättningshastigheten på kontantbeloppet kan här uppskattas till $84/63 = 1,35$. På grund av osäkerheter i omsättningshastigheten har det avrundats uppåt till 2. En omsättningshastighet på 2 ger en årlig omsättning med kontanta betalningar på 126 miljarder kronor.

Utifrån dessa beräkningar kan hushållens köp med kontanter bedömas som små i förhållande till hushållens totala konsumtion på totalt 2 322 miljarder kronor 2021. Det borde därför vara ett starkt antagande att bara använda transaktionsdata för att klyva försäljningen i hushålls- respektive övrig konsumtion.

Högre hushållskonsumtion enligt ÅDB

Projektet har tagit fram nya skattningar av hushållskonsumtionen för referensåren 2020 och 2021. Statistiken är årlig och påverkar inte kvartalsberäkningarna av hushållens konsumtion. Tabellen nedan visar preliminära resultat för beräkningarna av hushållens konsumtion i BNP med det nya (ÅDB) respektive det gamla (NR) statistikunderlaget för år 2021. De preliminära resultaten visar på en högre hushållskonsumtion än

SCB tidigare publicerat. De poster som ökar mest i kronor räknat är boendeposten samt ändamålet transporter.

”De poster som ökar mest i kronor räknat är boendeposten samt ändamålet transporter”

För ett antal ändamål såsom järn-, bygg- och VVS-varor hamnar de preliminära ÄDB-beräkningarna troligen för högt. Detta beror på att viss konsumtion av järn-, bygg- och VVS-varor ska klassas som förbrukning eller investering om konsumtionen avser inköp till hemmet. Fördelningen mellan konsumtion, investeringar och förbrukning är svår att bedöma utifrån enbart försäljnings- och transaktionsdata. Därför blir skattningarna i ÄDB för höga just nu, men kommer att ses över.

Hushållens konsumtion blir högre enligt den nya statistiken
SEK, miljarder kronor

	ÄDB 2021	NR 2021
Livsmedel och drycker	284	294
Alkohol och tobak	103	79
Kläder och skor	94	91
Boende	643	605
Möbler, hushållsvaror	145	152
Hälso- och sjukvård	73	73
Transporter, fordon	349	281
Post och telekommunikation	65	64
Rekreation och kultur	267	267
Utbildning, fritidsavgifter	7	7
Restaurang och hotell	160	147
Övriga varor och tjänster	239	260
Ändamålsfördelad konsumtion	2 430	2 322
Svensk konsumtion i utlandet		104
Utländska besökares konsumtion i Sverige		-86
Totalt		2 339

Källa: Nationalräkenskaperna och ÄDB HUKO (SCB)

För transporter är konsumtionen av bilar högre i den nya statistiken. Här är det svårare att bedöma vilken källa som är närmast det sanna värdet. Den modell som används i NR idag baseras på totalundersökt statistik avseende nyregistrerade bilar och listpriser.

Det finns även poster där hushållens konsumtion enligt de nya källorna tidigare kan ha varit överskattade. Detta är fallet för exempelvis hår- och skönhetsvård. Den nya skattningen av hår- och skönhetsvård stämmer väl överens med FEK och transaktionsdata.

18 mdkr

Så mycket högre är hushållskonsumtionen enligt de nya skattningarna

Om man justerar de nya uppgifterna för konsumtionen av bilar och järn-, bygg- och VVS-varor hamnar de nya beräkningarna av hushållens konsumtion 18 miljarder över NR:s nuvarande nivå. Det är svårt att uttala sig om vilken av källorna som är närmast det sanna värdet. Annan statistik från exempelvis momsinsbetalningar har dock indikerat att hushållskonsumtionen i NR är underskattad.

Konsumtionsmönstret består

Vägningstal är viktiga och används i KPI:s varukorg. I tabellen nedan återfinns konsumtionsandelar per ändamål (vägningstal). I stora drag är vägningstalen väldigt lika mellan den nya statistiken och NR:s nuvarande beräkningar. För alkohol och tobak är vägningstalen högre enligt den nya designen. Detta beror på en högre skattning av tobakskonsumtionen. Det är även här svårt att uttala sig om vilken av källorna som är närmast det sanna värdet. För övriga varor och tjänster är vägningstalen lägre och det beror i stora drag på lägre konsumtion av hår- och skönhetsvård.

Små förändringar i vägningstalen

Andelar i procent

	ÄDB 2021	NR 2021
Livsmedel och drycker	11,7	12,6
Alkohol och tobak	4,2	3,4
Kläder och skor	3,9	3,9
Boende	26,4	26,1
Möbler, hushållsvaror	6,0	6,6
Hälso- och sjukvård	3,0	3,2
Transporter, fordon	14,4	12,1
Post och telekommunikation	2,7	2,7
Rekreation och kultur	11,0	11,5
Utbildning, fritidsavgifter	0,3	0,3
Restaurang och hotell	6,6	6,3
Övriga varor och tjänster	9,8	11,2
Totalt	100,0	100,0

Källa: Nationalräkenskaperna och ÄDB HUKO (SCB)

Projektet har nu levererat de första resultaten. Arbetet kommer att fortgå under 2023. Nästa steg är att NR ska analysera de nya resultaten och besluta om vad som ska användas som underlag i årsberäkningarna av 2021. Detta kommer säkert också leda till en del finjusteringar av projektets modell. Vidare kommer projektet arbeta med att ta fram statistik på en mer detaljerad produktgruppsnivå.

Kontaktperson: Daniel Lennartsson 010-479 64 29

Beräkningsprocessen för den nya designen för hushållens konsumtionsutgifter

ÄDB HUKO har utifrån de nya datakällorna tagit fram en ny beräkningsprocess för att beräkna hushållens konsumtion. Beräkningen görs i fem steg:

Steg 1: Försäljning efter bransch och aggregerad produktgrupp

Denna statistik finns redan på plats idag via sortimentsundersökningen och FEK. Sortimentsundersökningen inkluderar livsmedelsstatistiken och täcker 39 branscher. Företagens ekonomi täcker ytterligare 42 branscher. Med hjälp av denna statistik skapas en försäljningsmatris fördelad på 81 branscher och 100 ändamål. Med de modellberäknade ändamålen innehåller matrisen 140 ändamål.

Steg 2: Försäljning uppdelat på privat- och företagskonsumtion efter bransch

Utifrån transaktionsdata från kortutgivare, kortinlösare och andra betalningsinstitut fördelas försäljningen i FEK mellan hushållen och annan konsumtion. Detta görs eftersom KPI och NR bara är intresserad av den del av försäljningen som går till hushållens konsumtion.

Steg 3: Detaljerad försäljningsstatistik efter detaljerad produkt

Med hjälp av kassaregisterdata fördelas de 140 ändamålen från steg 1 ner på detaljerade produktgrupper. Det ger SCB information om 186 av de 650 produktgrupperna som NR och KPI kräver.

Steg 4: Skattning av hushållens konsumtion på grov produktgruppsnivå

Andelen hushållskonsumtion från steg 2 multipliceras med försäljning på bransch och produkt från steg 1. I en bransch får samtliga produkter samma andel hushållskonsumtion.

Steg 5: Skattning av hushållens konsumtion på detaljerad produktgruppsnivå

Den detaljerade produktgruppens andel av den mer aggregerade produktgruppens försäljning (steg 3) används för att fördela ned hushållens konsumtion enligt steg 4 från grov till detaljerad produktgrupp. Detta steg har ännu inte slutförts i projektet.

Internationell utblick

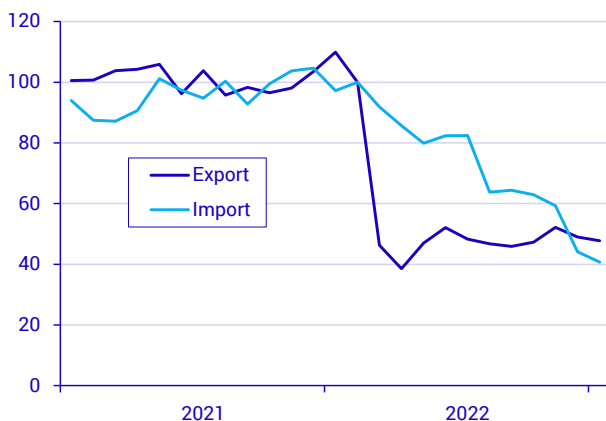
Minskad handel med Ryssland

EU-ländernas handel med Ryssland har minskat kraftigt efter den ryska invasionen av Ukraina. Framförallt är det importen av energiprodukter som olja, kol och gas som har sjunkit.

Det var den 24 februari i fjol som ryska trupper anföll Ukraina. Förutom stort humanitärt lidande har även utrikeshandeln påverkats i stor utsträckning av kriget. EU:s export av varor till Ryssland mer än halverades mellan februari och mars 2022. Den har därefter legat kvar på ungefär samma volymer.

Exporten föll direkt medan importen har sjunkit gradvis

Varuexport till Ryssland från EU27 respektive varuimport från Ryssland till EU27. Volymindex feb 2022=100, säsongrensade värden

Källa: Eurostat

Importen av varor från Ryssland har också minskat med mer än hälften jämfört med innan kriget. Där skedde dock inte nedgången lika abrupt som för exporten utan har kommit mer successivt. EU-länderna har kommit överens om stora sanktionspaket för att begränsa importen av framförallt olja, kol och gas som var de främsta importprodukterna innan kriget.

Varor från Ryssland står för allt mindre andel

I februari 2022 stod varor från Ryssland för 9,6 procent av importen till EU-länderna. Andelen hade minskat till 3,7 procent i januari 2023. Ryssland gick därmed från att vara EU:s tredje största handelspartner till att vara den sjätte största vad gäller varuimporten.

Trots att även Kinas andel har sjunkit något är det fortfarande det klart största avsändarlandet av importen till EU. USA som är tvåa på listan har däremot ökat sin andel. Även Storbritannien och Norge har ökat sin andel jämfört med krigsutbrottet. Det som ökat från samtliga dessa tre länder är energiprodukter som exempelvis olja.

Ryssland från tredje till sjätte plats

Varuimport från ett antal större handelspartners som andel i procent av total varuimport från länder utanför EU. Säsongrensade värden

Land	Feb 2022	Jan 2023
Kina	22,1	19,2
USA	11,2	13,6
Ryssland	9,6	3,7
Storbritannien	6,2	7,7
Schweiz	5,5	5,2
Norge	4,4	5,5
Turkiet	3,4	3,5
Övriga länder utanför EU	37,6	41,6

Källa: Eurostat

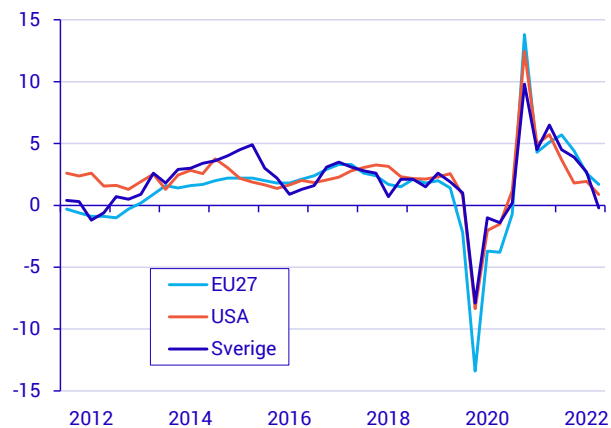
Under samma period minskade andelen av EU:s varuexport som gick till Ryssland från 3,9 procent till 2,0 procent. I rangordning betyder det att Ryssland tappade från den femte största exportmarknaden till den nionde största.

Kontaktperson: Johannes Holmberg 010-479 45 11

Indikatorer för Sverige, EU och USA

Negativ BNP-tillväxt i Sverige fjärde kvartalet 2022

BNP-tillväxt i procent jämfört med motsv. kvartal föregående år

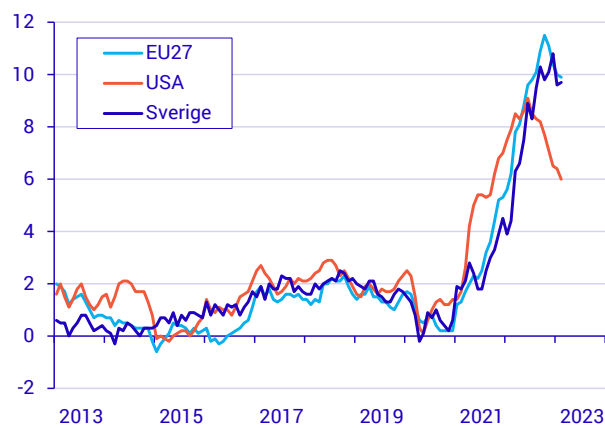

Källa: Eurostat och OECD

- Sveriges BNP krympte med 0,2 procent fjärde kvartalet 2022 jämfört med motsvarande kvartal året innan.
- I både USA och EU var det fortsatt positiv BNP-tillväxt i årstakt fjärde kvartalet.

Inflationen fortsätter ner i USA

HIKP för Sverige och EU27, KPI för USA, årsförändring i procent

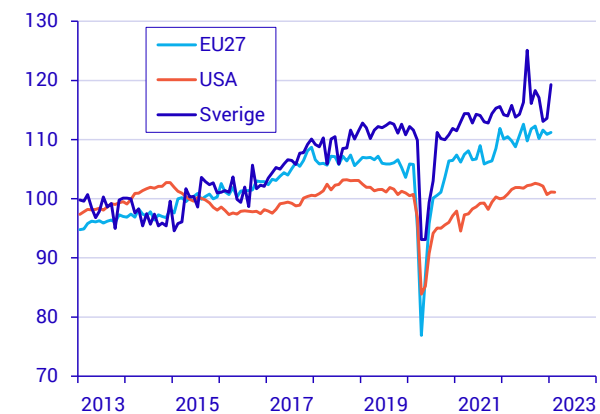

Källa: Eurostat och U.S. Bureau of Labour Statistics

- Den amerikanska inflationen har sjunkit sedan juni 2022.
- I Europa har inflationen endast minskat svagt.
- I februari låg inflationen, mätt med HIKP, på knappt 10 procent i både EU och Sverige.

Svensk industriproduktion vände upp i januari

Industriproduktionsindex 2015=100, säsongrensat

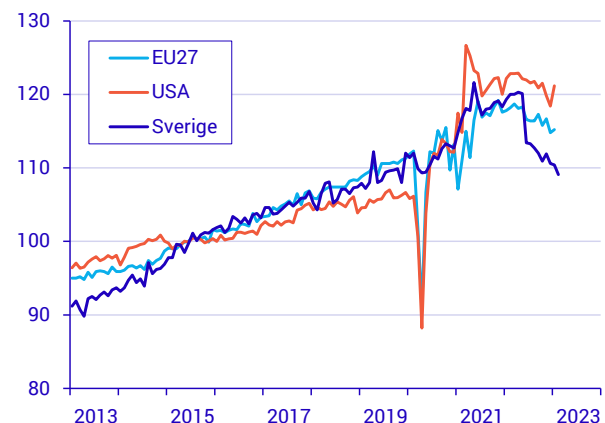

Källa: OECD

- Den svenska industriproduktionen ökade i januari 2023 efter en negativ utveckling i slutet av 2022.
- Den amerikanska industriproduktionen var stabil under 2022. Produktionen sjönk dock något i slutet av året och har endast haft små rörelser i januari och februari 2023.
- Industriproduktionen i EU har rört sig sidledes de senaste månaderna.

Svag detaljhandel i Sverige

Detaljhandelns försäljning. Index 2015=100, säsongrensat

Källa: OECD

- Den svenska detaljhandeln har sjunkit rejält sedan våren i fjol.
- I USA syns inte motsvarande nedgång. Efter en dipp i november och december ökade handeln åter i januari.
- I EU har handeln minskat svagt sedan mars 2022.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.

Bildkällor: Omslag - Peter Vahlersvik, iStock

Sidan 4 - Dilok Klaisataporn, iStock

Sidan 9 - sefa ozel, iStock

Sidan 14 - Comfreak, Pixabay

ISSN: 1653-3828 (Online)

URN:NBN:SE:SCB-2023-A28TI2304_pdf

Ansvarig utgivare: Petra Nilsson

Redaktion: Jenny Lunneborg (redaktör)

Caroline Ahlstrand

Monica Andersson

Johannes Holmberg

Kontakta oss via e-post: ekstat@scb.se

Copyright: SCB. Citera gärna, men uppge källa

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se